

NU DIN CHAOS...

În dramaturgia românească s-a produs o mutație surprinzătoare. Nu știu exact când și cum s-a produs, nu cred că se datorește în exclusivitate dramaturgilor tineri, nu-mi dau seama dacă s-a descoperit „drumul” ori s-a descoperit, pur și simplu, ceea ce se descoperise de mult. Știu însă că despre dramaturgie se poate discuta, în sfârșit, ca despre o parte a literaturii. Și fără complexele celor care, nu de mult, se vedeau siliți să spună, cu un zîmbet puțin stingherit: „Avem un teatru excelent, dar, din păcate, cu dramaturgia stăm destul de...”

Așadar, există o dramaturgie. Există dramaturgi. Unii dintre ei proaspăt și, cred, definitiv consacrați: Marin Sorescu, Dumitru Radu Popescu, Paul Anghel, Ion Omescu. Alții, care, fără îndoială, se vor consacra. Alții care, în mod fatal, vor dispărea din lumina proiectoarelor, poate nu tot atât de zgomotos cum au apărut. Unii vor ieși mai devreme sau mai târziu de sub „manta” nu știu cui, alții se vor lăsa înăbușiți de „manta” și vor servi ca simplă bibliografie, capitolul *epigoni* pe care, obligatoriu, fiecare istorie literară îl posedă. Despre dramaturgia românească de acum se poate, deci, discuta...

Este falsă și infatuată ideea că valul acesta masiv care a invadat pe neașteptate teatrul românesc vine de-a dreptul din *chaos*, cum ar spune poetul, cu alte cuvinte fenomenul ar fi intrat de inedit, încît e absurd să-i cauți ascendenții. (În nici un caz în dramaturgia autohtonă, cel mult prin teatrul franco-anglo-saxon). Din acest punct de vedere, mă alătur opiniei lui Al. Paleologu, care, într-un interesant — chiar dacă discutabil pe alocuri — articol din „România literară”, numea linia majoră a dramaturgiei românești post-caragiăne: Camil Petrescu, Blaga, Sebastian. Fără a neglija deloc șocul produs (la noi ca și aiurea) de Beckett și Ionescu, trebuie să admitem că jovialitatea amară și apetitul pentru absurd le primim de la Caragiale, conceptualismul de la Camil Petrescu, metaforismul filozofic de la Blaga, lirismul autoironic de la Sebastian.

Pentru nimic în lume n-aș pune la îndoială originalitatea, noutatea dramaturgiei ce se scrie astăzi (iar dacă se mai ivește cîte un cronicar negator sau deni-

gator, de cele mai multe ori impermeabilitatea sa față de nou trebuie pușă pe seama unor cauze bio-fiziologice), dar nu voi ignora — și nu pot fi ignorate — constituantele fenomenului în discuție, elementele pe care le-am recepționat de la precursori. Dacă ar fi să dăm o definiție celor mai recente fapte de dramaturgie de la noi, ar trebui, probabil, să facem apel la mecanica absurdului venită de la Caragiale, la conceptualismul și intelectualismul lui Camil Petrescu, la metaforismul filozofic și enigmatic al lui Blaga, la finețea lirico-ironică a lui Sebastian. Firește, e vorba de o sinteză sau de sinteze, firește apare o tehnică nouă și o sensibilitate modernă, firește sinteza absoarbe, într-o măsură sau alta, experiența teatrului contemporan universal...

Mai mult, cei mai buni și cei mai talentați dintre dramaturgi, aceia care ascund în spatele cuvintelor și niște idei, care cunosc tehnica *dramei* și nu tehnica, care știu să creeze o atmosferă *umană* și nu o atmosferă, sint, prin ființa teatrului lor, scriitorii ai istoriei, ai umanității, ai unui ideal, ai unei convingeri — așa cum au fost predecesorii. Teatrul românesc a fost întotdeauna și fără excepție un teatru de substanță, de comunicare, de investigare, a refuzat gratuitatea formelor, nu s-a dezis de vocația sa etică.

Nu vom spune ca unii publiciști cu simțurile atrofiate: ceea ce e nou, e vechi. Dimpotrivă, ceea ce e nou în dramaturgia noastră este cu adevărat nou, tocmai fiindcă a unit experiențe diverse și esențiale structurîndu-le pe sistemul unei spiritalități moderne. Noutatea stă în desprinderea de formele îmbîcșite și înălțarea către poezie, către metaforă și idee, în aspirația spre esențialitate. De aceea văd dramaturgia noastră modernă ca o continuitate, ca o proiecție superioară a valorilor transmise de istoria literaturii.

Prin urmare, nu din chaos...

Leonida Teodorescu

**MOMENT
DRAMATURGIC ?**

Cînd a început să se vorbească acum trei-patru ani despre un moment al dramaturgiei, momentul era mai curînd in-